

Wrocław, dnia 22 sierpnia 2013 r.

Prof. dr hab. n. med. Marek Bolanowski

*Katedra i Klinika Endokrynologii,
Diabetologii i Leczenia Izotopami
Uniwersytetu Medycznego
im. Piastów Śląskich we Wrocławiu*

Ocena dorobku i rozprawy habilitacyjnej

dr. n. med. Hady Razak Hady

Dr n. med. Hady Razak Hady, adiunkt w I Klinice Chirurgii Ogólnej i Endokrynologicznej Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku urodził się w 1963 r. i kształcił do uzyskania świadectwa dojrzałości w 1983 r. w Iraku. Po szkoleniu w Studium Języka Polskiego dla Cudzoziemców, odbył w latach 1984-1990 studia na Wydziale Lekarskim Akademii Medycznej w Białymstoku, uzyskując dyplom lekarza. Po odbyciu stażu podyplomowego w Wojewódzkim Szpitalu Zespołowym w Białymstoku, w 1991 r. podjął zatrudnienie początkowo w ramach stypendium Towarzystwa Polsko-Arabskiego w I Klinice Chirurgii Ogólnej i Endokrynologicznej AM w Białymstoku, przechodząc kolejne szczeble awansu naukowego. Równocześnie w latach 2003-2006 był zatrudniony w Oddziale Chirurgicznym Szpitala Powiatowego w Zambrowie, obecnie jest zatrudniony w Oddziałach Chirurgicznych Szpitali Powiatowych w Łapach (od 2006 r.) i Augustowie (od 2012 r.). Odbył liczne specjalistyczne szkolenia w zakresie chirurgii laparoskopowej, leczenia raka żołądka, raka trzustki, nowotworów jelita grubego, chirurgii małoinwazyjnej, bariatrycznej, kolorektalnej i endokrynologicznej w kraju i za granicą (Grecja, Belgia, Austria, Francja, Litwa).

Jest specjalistą w zakresie chirurgii ogólnej (1998 r.). Deklaruje przynależność do Towarzystwa Chirurgów Polskich, Sekcji Wideochirurgii TChP, Sekcji Chirurgii Metabolicznej i Bariatrycznej TChP oraz International Federation for the Surgery of Obesity and Metabolic Disorders.

W 2000 r. na podstawie rozprawy „Rak zewnątrzwydzielniczej części trzustki – występowanie, diagnostyka i możliwości chirurgicznego leczenia” uzyskał na Wydziale Lekarskim Akademii Medycznej w Białymstoku stopień naukowy doktora nauk medycznych.

Ocena dorobku naukowego

Dorobek naukowy dr n. med. Hady Razak Hady obejmuje łącznie 70 prac naukowych, w tym 7 przed uzyskaniem stopnia naukowego doktora. Są to: 33 prace oryginalne, 7 opisów przypadków, 13 prac poglądowych, 7 rozdziałów w podręcznikach i 7 innych pozycji. Ponadto, pięć prac oryginalnych wchodzi w skład rozprawy habilitacyjnej. Uzupełnieniem dorobku jest 46 doniesień zjazdowych międzynarodowych i 65 krajowych. Wymiar bibliometryczny dorobku naukowego Kandydata wyraża się według Biblioteki Głównej UM w Białymstoku następującymi liczbami: **390** pkt. **MNiSW** oraz **19,172** pkt. **IF** (*impact factor*) za prace pełnotekstowe. Znakomita większość oryginalnego dorobku naukowego Kandydata powstała po uzyskaniu przez Niego stopnia doktora nauk medycznych, znacząca część jest opublikowana w języku angielskim, w renomowanych czasopismach o zasięgu międzynarodowym. Liczba cytowań wg bazy *SCI*: **20**, wartość wskaźnika Hirscha: **3**.

Analiza dorobku naukowego dr n. med. Hady Razak Hady wykazuje, że głównymi kierunkami Jego zainteresowań są badania nad chirurgicznym leczeniem otyłości; badania epidemiologii, patogenezy, diagnostyki i chirurgicznego leczenia nowotworów złośliwych trzustki, łagodnych i złośliwych nowotworów jelita grubego; ocena skuteczności laparoskopowego leczenia chorób przewodu pokarmowego i jamy brzusznej. Wyniki tych badań oraz opisy ciekawych przypadków klinicznych zostały opublikowane w czasopismach krajowych i zagranicznych o dużym zasięgu, takich jak m.in.: *Polish Journal of Environmental Studies*, *Polski Merkuriusz Lekarski*, *Videosurgery and Other Miniinvasive Techniques*, *Advances in Clinical and Experimental Medicine*, *Advances in Medical Sciences*, *Współczesna Onkologia*, *Langenbecks Archiv Surgery*, *Endoscopy*, *Polski Przegląd Chirurgiczny*. Są to ważne prace, na wysokim poziomie, o dużym znaczeniu poznawczym i mające istotne zastosowanie w praktyce chirurgicznej. W tych publikacjach Kandydat jest pierwszym autorem dziesięciu prac oryginalnych, czterech poglądowych, oraz dwóch opisów przypadku.

Ocena rozprawy habilitacyjnej

Na rozprawę habilitacyjną dr. Hady Razak Hady składa się monotematyczny cykl pięciu prac dotyczących operacji restrykcyjnych (regulowanej opaski żołądkowej LAGB i mankietowej resekcji żołądka LSG) w leczeniu otyłości olbrzymiej i ich wpływu na BMI, poziom greliny, insulinooporność, cukrzycę typu 2, zespół metaboliczny oraz inne choroby towarzyszące. Kandydat jest pierwszym autorem w czterech z tych publikacji, w jednej jest drugim autorem. Są to następujące publikacje:

1. Razak Hady H., Zbucki R.Ł., Łuba M., Gołaszewski P., Ładny R.J., Dadan J. Obesity as a social disease and the influence of environmental factors on BMI in own material. *Adv Clin Exp Med* 2010;19(3):369-378. (IF = 0,103, MNiSW 13 pkt.).
2. Dadan J., Razak Hady H., Zbucki R.Ł., Iwacewicz P., Bossowski A., Kasacka I. The activity of gastric ghrelin positive cells in obese patients treated surgically. *Folia Histochem Cytobiol* 2009;47(2):307-313. (IF = 1,081, MNiSW 13 pkt.).
3. Razak Hady H., Dadan J., Gołaszewski P., Safiejko K. Impact of laparoscopic sleeve gastrectomy on body mass index, ghrelin, insulin and lipid levels in 100 obese patients. *Videosurgery Miniinv* 2012;27(4):251-259. (IF = 1,000, MNiSW 15 pkt.).
4. Razak Hady H., Dadan J., Luba M. The influence of laparoscopic sleeve gastrectomy on metabolic syndrome parameters in obese patients in own material. *Obes Surg* 2012;22(1):13-22. (IF = 3,286, MNiSW 40 pkt.)
5. Razak Hady H., Gołaszewski P., Zbucki R.Ł., Dadan J. The influence of laparoscopic adjustable gastric banding and laparoscopic sleeve gastrectomy on weight loss, plasma ghrelin, insulin, glucose and lipids. *Folia Histochem Cytobiol* 2012;50(2):292-303. (IF = 0,807, MNiSW 15 pkt.).

Łączny wymiar bibliometryczny prac wchodzących w skład rozprawy to: **IF= 6,277** oraz **96 pkt. MNiSW**. Na ich podstawie Autor przedstawia następujące wnioski:

1. Komórki X/A żołądka wykazują hypoaktywność, co koreluje z niskimi stężeniami greliny w osoczu u otyłych pacjentów. U pacjentów po operacji LSG zaobserwowano istotne obniżenie stężenia greliny, co może być kluczowym czynnikiem powodującym utratę masy ciała w tej grupie pacjentów. Obserwowana po operacji LAGB niewielka zmiana stężenia greliny może wynikać ze zmiany nawyków żywieniowych spowodowanych restrykcją żołądka, nie koreluje natomiast z utratą masy ciała.
2. Operacje LSG i LAGB zmniejszają objawy chorób towarzyszących: układu krążeniowo-oddechowego, kostno-stawowego i depresji. W niewielkim odsetku pacjentów z GERD i zapaleniem przełyku po zabiegach restrykcyjnych dochodzi do intensyfikacji objawów.
3. Zabiegi restrykcyjne LSG i LAGB nie prowadzą do istotnych zaburzeń wchłaniania, wykazując dużą skuteczność w utracie masy ciała, przy czym lepszy efekt utraty masy ciała (wyższe wartości %EBL i %EWL) obserwuje się po zabiegu LSG.
4. Zabiegi restrykcyjne (LSG, LAGB) przynoszą ze sobą znaczne korzyści metaboliczne. Wykazano korelację pomiędzy spadkiem BMI, insuliny i glukozy uzyskaną po obu technikach i jednoczesną poprawę lub całkowite wyleczenie cukrzycy typu 2 poprzez

zmniejszenie insulinooporności oraz poprawienie metabolizmu glukozy. Obie procedury bariatryczne normalizują większość parametrów zespołu metabolicznego i poprawiają profil lipidowy leczonych chorych, aczkolwiek LSG wykazuje większą skuteczność pozwalając osiągnąć długoterminowe efekty.

5. Wprowadzone przez Autora modyfikacje techniki zabiegowej mankietowej resekcji żołądka: rozpoczęcie resekowania żołądka 2-4 cm od odźwiernika, przedłużenie okresu adaptacji staplera liniowego, odstąpienie od obszywania linii staplerowania pozwoliło skrócić czas zabiegu wraz z jednoczesnym uniknięciem powikłań około i pooperacyjnych.

W podsumowaniu oceny prac składających się na rozprawę habilitacyjną dr. Hady Razak Hady stwierdzam z uznaniem, że cechują się one oryginalnością i nowatorskim opracowaniem, mają istotną wartość naukową i poznawczą, przydatną w codziennej praktyce ogólnolekarskiej i chirurgicznej. Przyczyniają się do postępu wiedzy na temat otyłości, chirurgii bariatrycznej i chirurgii przewodu pokarmowego. Habilitant wykazał się umiejętnością stawiania tez naukowych i ich krytycznego weryfikowania przemawiającą za dojrzałością i predyspozycjami do samodzielnego prowadzenia badań naukowych. Niezwykle istotne z praktycznego punktu widzenia są wprowadzone modyfikacje techniki chirurgicznej pozwalające skrócić czas zabiegu i zmniejszyć ryzyko powikłań.

Ocena działalności dydaktycznej

Dr n. med. Hady Razak Hady prowadzi zajęcia dydaktyczne ze studentami, są to ćwiczenia, seminaria i wykłady dla studentów IV i V roku Wydziału Lekarskiego UMB z zakresu chirurgii ogólnej. Pełni także funkcję koordynatora zajęć z chirurgii ogólnej dla studentów III roku stomatologii UMB. Jego działalność dydaktyczna obejmuje również ćwiczenia i seminaria z chirurgii ogólnej i małoinwazyjnej dla studentów z kierunku pielęgniarstwa, dietetyki, ratownictwa medycznego i położnictwa Wydziału Nauk o Zdrowiu UMB.

Swoją działalność dydaktyczną realizuje ponadto prowadząc szkolenia z zakresu chirurgii laparoskopowej skierowanej do chirurgów pracujących na oddziałach chirurgicznych w okolicy.

Wygłaszał liczne wykłady w zakresie chirurgii raka trzustki, tarczycy, chirurgii małoinwazyjnej i bariatrycznej na posiedzeniach i szkoleniach Białostockiego Oddziału

Towarzystwa Chirurgów Polskich (TCHP) jak również wspólnych posiedzeniach z Białostockim Oddziałem Polskiego Towarzystwa Gastroenterologii.

Był promotorem i kierownikiem 12 prac magisterskich i 5 prac licencjackich na kierunku pielęgniarstwa Wydziału Nauk o Zdrowiu Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku. Recenzował liczne prace magisterskie i licencjackie. Był kierownikiem specjalizacji jednego rezydenta w zakresie chirurgii ogólnej. Obecnie pełni funkcję kierownika specjalizacji trzech rezydentów. Swoją wiedzę i umiejętności przekazywał w ramach odbywających się w trakcie konferencji warsztatów w zakresie zaawansowanych procedur laparoskopowych i operacji laparoskopowych w chirurgii endokrynologicznej i bariatrycznej. Za osiągnięcia dydaktyczne był nagradzany Dyplomem i Nagrodą Rektora macierzystej uczelni.

Ocena działalności organizacyjnej

Dr n. med. Hady Razak Hady ma istotne osiągnięcia organizacyjne. Był wykonawcą wielu grantów realizowanych w ramach działalności statutowej. Brał udział jako członek komitetu organizacyjnego i aktywny uczestnik posiedzeń w organizacji V Sympozjum Sekcji Viscero-Syntezy Towarzystwa Chirurgów Polskich w Mikołajkach (1996), Zjazdu Polsko-Białoruskiego (1999) oraz zjazdu „Polsko-Japońskie Dni Chirurgiczne” (2003). Był współorganizatorem 62 Ogólnopolskiego Zjazdu Towarzystwa Chirurgów Polskich w Białymstoku (2005) goszczącym około 1500 uczestników z Polski i z zagranicy. Wspólnie z zespołem Kliniki organizował w latach 2007 i 2008 I i II Podlaskie Sympozja Chirurgiczne „Postępy w chirurgii”, a w 2010 roku III Podlaskie Sympozjum Chirurgiczne „Postępy w Chirurgii Metabolicznej” połączone z V Polsko-Białoruskimi Dniami Chirurgicznymi. Był członkiem komitetu organizacyjnego III Międzynarodowej Konferencji Chirurgii Metabolicznej (2011) i VI Międzynarodowej Konferencji Naukowo-Szkoleniowej pt. „Nowe Trendy i Kontrowersje w chirurgii endokrynologicznej oraz bariatrycznej” (2012).

Od 2007 r. jest kierownikiem i koordynatorem corocznych kursów wideochirurgii dla lekarze specjalizujących w zakresie chirurgii ogólnej. Był jednym ze współzałożycieli Stowarzyszenia „Chirurgia Podlaska”, a od 2008r. jest jego vice-prezesem.

Podsumowanie

Przebieg pracy zawodowej, dorobek naukowy oraz osiągnięcia organizacyjne i dydaktyczne dr. n. med. Hady Razak Hady potwierdzają Jego wszechstronny rozwój i ugruntowaną pozycję zawodową i naukową w środowisku. Rozległe zainteresowania

badawcze, zdolności organizacyjne i pracowitość Kandydata pozwoliły Mu opublikować wiele cennych prac w piśmiennictwie o zasięgu międzynarodowym. W działaniach dr Hady Razak Hady daje się zauważyć wyteżoną i systematyczną pracę, osiąganie kolejnych szczebli awansu zawodowego i naukowego oraz umiejętność współpracy z innymi badaczami. Wykazał się posiadaniem odpowiednich kwalifikacji i predyspozycji do samodzielnego prowadzenia pracy naukowej. Jego rozprawa habilitacyjna składająca się z pięciu opublikowanych prac stanowi istotny wkład w rozwój badań nad otyłością i chirurgią bariatryczną. Stwierdzam, że znaczący dorobek naukowy oraz monografia habilitacyjną dr. n. med. Hady Razak Hady spełniają kryteria wymagane w przewodzie habilitacyjnym.

Przedkładam Wysokiej Radzie Wydziału Lekarskiego z Oddziałem Stomatologii i Oddziałem Nauczania w Języku Angielskim Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku wniosek o dopuszczenie dr. n. med. Hady Razak Hady do dalszych etapów przewodu habilitacyjnego.

Prof. dr hab. n. med. Marek Bolanowski